

Řízení bezpečnosti práce a zdraví v oblasti vzdělávání

Úvod

Bezpečnost a zdraví při práci (OSH) ve vzdělávacím sektoru musí být řízena. Řízení je možné provádět několika způsoby, všechny modely řízení ovšem obsahují stejné základní kroky:

- plánujte stanovení rizik v součinnosti se zaměstnanci;
- určete, u koho může dojít ke zranění a kde;
- stanovte míru rizika a rozhodněte o opatřeních;
- podnikněte kroky ke snížení nebo eliminaci rizika;
- sledujte a kontrolujte podniknuté kroky.

Rizika pro bezpečnost a zdraví při práci mohou mít vliv nejenom na zaměstnance, ale rovněž na žáky, studenty a návštěvníky. Tento informační list je určen pro každého, kdo je součástí procesu řízení rizik pro bezpečnost a zdraví při práci včetně ředitelů škol, vyučujících, ostatních zaměstnanců škol a pracovníků zabývajících se bezpečností a zdravím při práci. Je určen pro místa výkonu zaměstnání, kde dochází k výuce, od mateřských škol po university.

Legislativa

Směrnice rady 89/391/EEC z 12. června 1989 věnovaná zavedení opatření pro zvýšení zlepšení v oblasti bezpečnosti a zdraví pracovníků při práci jsou občas nazývány jako „koncepční směrnice“. Tato směrnice, která byla ve členských státech transponovaná na zákon, obsahuje řadu požadavků⁽¹⁾.

- zaměstnavatelé musí stanovit všechna rizika pro zdraví a bezpečnost zaměstnanců. Na základě takto získaných informací musí zaměstnavatel vykonat všechna potřebná opatření pro předcházení rizikům vyplývajících z povolání.
- každý zaměstnavatel musí zajistit zdraví a bezpečnost všech zaměstnanců a to ve všech ohledech vzhledem k jejich práci.
- zaměstnanci mají právo na požádání zaměstnavatele o konzultaci
- zaměstnanci mají právo na obdržení adekvátního speciálního výcviku v oblasti vztahující se ke zdraví a bezpečnosti
- zaměstnanci jsou rovněž zodpovědní za spolupráci v oblasti bezpečnosti a zdraví při práci a za vyhovění příslušným opatřením

Proces řízení rizik

Naplánujte si vyhodnocení rizik

Kompletní vyhodnocení rizik vyžaduje čas a je proto důležité plánovat je předem tak, aby všechny činnosti, které se odehrávají na pracovišti byly zahrnuty⁽²⁾.

Rozpoznání nebezpečí

Přemýšlejte o tom, jaká práce je vykonávána, jaké materiály, vybavení a chemikálie jsou používány. Zahrňte všechny příslušné položky. Ohodnoťte pracovní podmínky z hlediska možnosti potenciálního ublížení na zdraví. Je důležité, aby zkoumání bylo co možná nejrozsáhlejší, aby byla všechna rizika zahrnuta. Pozornost musí být věnována i tomu, že může dojít i ke zranění žáků a návštěvníků, kteří mohou být zraněni stejným způsobem jako zaměstnanci. Zranění mohou způsobit:

- násilí žáků a rodičů vůči zaměstnancům;
- špatný stav vybavení učebny a nábytku způsobující muskuloskeletální zranění;
- horké povrchy ve školních jídelnách;
- biologické materiály v universitních laboratořích;
- rizika při stavebních pracích.

Následujících přístupů mohou pomoci při rozpoznání problematických bodů:

- rozvažujte podle geografického umístění (např. třída po třídě);
- rozvažujte podle druhu nebezpečí (např. fyzické, chemické, biologické, psychosociální);
- rozvažujte podle druhu práce (např. správce, uklízečka, sekretářka, učitel);
- přemýšlejte o tom, jak je škola nebo kolej organizována (např. rozvrh práce);
- zkontrolujte záznamy (např. knihu nehod) pro identifikaci problémů;
- dotažte se zaměstnanců a postižených.

Nebezpečí, riziko a úraz

- nebezpečí je cokoli, co může způsobit úraz;
- riziko pravděpodobnost, že dojde k úrazu;
- úraz je opak bezpečnosti a zdravotní následek (např. zranění nebo poškozené zdraví).

Rozhodněte, kdo může být zraněn a kde

Odhadněte, jak je pravděpodobné, že nebezpečí bude mít za následek úraz nebo zranění a jak vážné by toto zranění mohlo být. Zvažte, jaká kontrolní opatření jsou v současnosti přijata a zda jsou dostatečná. Cenově efektivní a udržitelné řízení rizik by mělo zaměřeno na kolektivní bezpečnost a preventivní opatření.

Rozhodněte, kdo může být zraněn a kde

Odhadněte, jak je pravděpodobné, že nebezpečí bude mít za následek úraz nebo zranění a jak vážné by toto zranění mohlo být. Zvažte, jaká kontrolní opatření jsou v současnosti přijata a zda jsou dostatečná. Cenově efektivní a udržitelné řízení rizik by mělo zaměřeno na kolektivní bezpečnost a preventivní opatření.

Pokud je u někoho pravděpodobnost zranění:

- je možné nebezpečí zcela eliminovat?
- je možno nebezpečí snížit nebo regulovat (např. nahrazením nebezpečí něčím méně nebezpečným)?

⁽¹⁾ Employment and Social Affairs DG, European Commission http://europa.eu.int/comm/employment_social/health_safety/intro/framedir_en.htm

⁽²⁾ See Facts 46 — Occupational safety and health in the education sector.

- mohou být učiněna opatření pro ochranu všech ohrožených osob?
- je potřebné osobní ochranné vybavení v případě, že kolektivní opatření neposkytují dostatečnou bezpečnost?

Zodpovědnost za stanovení rizik

Úroveň, při které bude provedeno stanovení rizik a dojde k uplatnění řízení rizik, se bude lišit v závislosti na členském státu a typu instituce. Je nemožné určit obecně použitelné stanovení rizik, jelikož specifická nebezpečí a rizika by měla být stanovena jednotlivými organizacemi.

Osoba zodpovědná za provedení řízení rizik by měla mít znalost procesu oceňování rizik i odpovídající organizace. Spolupráce se zaměstnanci je nezbytná.

Podnikněte opatření

Stanovení rizik je první krok k úspěšnému řízení rizik. Bez patřičného stanovení rizik není možné úspěšně řídit zdraví a bezpečnost. Po vypracování stanovení rizik sestavte seznam potřebných preventivních opatření podle jejich priority. Poté podnikněte opatření ve spolupráci se zaměstnanci a jejich zástupci. Zaměření se na zásadní problémy je cenově nejefektivnějším způsobem pro řízení rizik.

Zásahy by měly být prováděny se souhlasem zaměstnanců (buď přímo nebo prostřednictvím zástupců pro bezpečnost práce). Odsouhlasená řešení by měla být opatrně realizována, sledována a vyhodnocena. Informace získané na základě stanovení rizik musí být poskytnuty patřičným osobám.

Spolupráce se zaměstnanci

Konsultace se zaměstnanci je zákonem stanoveným požadavkem a pomáhá pro ujištění se, že zaměstnanci jsou zavázáni k plnění bezpečnostních a zdravotních zlepšení a postupů. Využití jejich znalostí pomáhá k ujištění se, že konkrétní nebezpečí jsou správně identifikována a poté jsou přijata funkční řešení. Zástupci zaměstnanců hrají v tomto procesu významnou roli. Zaměstnanci musí být před zavedením nových technologií nebo produktů požádáni o konzultaci v otázce zdravotních a bezpečnostních opatření.

Steběsena ir perziūra

Stanovte efektivitu kontrolních opatření, ujistěte se, že rizika byla náležitě snížena a že jiná nebezpečí nevznikla.

Způsoby práce se stejně jako nebezpečí a rizika stále mění. Pokud nastanou významné změny, ujistěte se, že nevznikla žádná nová nebezpečí, která je potřeba řešit. Opakujte stanovení rizik, pokud je to nutné.

Pro studijní účely je důležité provádět vyhodnocování a zjistit, které metody zásahu byly úspěšné a které ne a zjistit, které z nich fungovaly nejlépe.

Vyhodnocení konkrétního rizika

Pro určitá rizika vzniklá z mimořádných důvodů je zapotřebí vypracovat specifické stanovení rizika. To platí pro pracovníky ve vzdělávacím sektoru, stejně jako pro jiné skupiny pracovníků. Požadavky pro tyto specifické předpisy by měly být vzaty v úvahu již při vypracování všeobecného stanovení rizik. Ve vzdělávacím sektoru se to může zejména týkat nebezpečných látek (biologické a chemické substance) a muskuloskeletálních poruch (bolesti zad a práce u obrazovek). Národní legislativa založená na směrnici rady 94/33/EC z 22. června 1994 zaměřená na ochranu mladých lidí při práci může být rovněž vzata v úvahu, především v tam, kde dochází k aplikaci experimentálních pracovních procesů.

Stanovení rizik a jejich řízení by nemělo přehlédnout nebezpečí pro bezpečnost a zdraví určitých skupin zaměstnanců. Například pro těhotné ženy, kojící matky a osoby s handicapem mohou mít specifické problémy, které vyžadují řešení.

Je běžné, že práce externích dodavatelů je prováděna pracovníky, kteří studují. Tato práce, obzvláště ve stavebnictví, může být v jiných podmínkách považována za relativně nerizikovou, ale v podmínkách pro vzdělávání může být velmi riziková. Těsná spolupráce a dobrá komunikace mezi dodavatelem a řídicím pracovníkem je nutná.

Další informace

Internetová stránka Evropské agentury pro bezpečnost a zdraví při práci: <http://agency.osha.eu.int>

Materiály agentury pro prevenci psychosociálních rizik při práci jsou na adrese: <http://osha.eu.int/ew2002/>

Materiály agentury o správné praxi při bezpečnosti ve vzdělávacím sektoru jsou na: http://europe.osha.eu.int/good_practice/sector/education/

Informační listy Evropské agentury pro bezpečnost a zdraví při práci

Informační listy ve všech jazycích Společenství jsou k dispozici ke stažení zdarma z adresy <http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/>

Facts 4 — *Zamezení muskuloskeletálním problémům spojeným s prací*

Facts 13 — *Úspěšný management, za účelem zamezení úrazů.*

Facts 14 — *Zamezení uklouznutím, klopýtnutím a pádům v práci*

Facts 22 — *S prací spojený stres*

Facts 24 — *Násilí v práci*

Facts 31 — *Praktické rady pro pracovníky týkající se s prací spojeného stresu a jeho příčin*

Facts 32 — *Jak řešit psychosociální otázky a snižovat s prací spojený stres*

Facts 46 — *Zdraví a bezpečnost při práci ve vzdělávacím sektoru*

Facts 47 — *Prevence násilí vůči pracovníkům ve vzdělávacím sektoru.*